MŁYN W GŁĘBOCZKU -"Wirtualny skansen przy drodze"

Młyn wodny w Głęboczku wybudowany został w 1895 roku, na miejscu XVIII-wiecznego młyna papierniczego. Pierwotnie należał do majątku ziemskiego w Rzepowie, po 1945 roku był to młyn gospodarczy, użytkowany do 1985 roku. Budynek wzniesiony w konstrukcji ryglowej, ulokowany bezpośrednio nad brzegiem rzeki Drawy.

Jest to unikatowy zabytek budownictwa przemysłowego, jeden z nielicznych całościowo zachowanych ryglowych młynów wodnych na terenie Pomorza Zachodniego. Stanowi integralny element krajobrazu kulturowego doliny rzeki Drawy.

Obiekt wpisany do rejestru zabytków: nr A-1139 / 1980 r.

Lokalizacja
Głęboczek nr 5, gm. Czaplinek, pow. drawski
Zobacz lokalizacje na mapie OpenStreetMap

Zagroda młyńska w Głęboczku położona jest w obszarze Drawskiego Parku Krajobrazowego, malowniczo ulokowana w zakolu rzeki Drawy, oddalona około 200 m na północ od drogi wiejskiej i mostu na rzece. Budynek młyna posadowiony jest bezpośrednio na prawym brzegu rzeki, w sąsiedztwie stopnia wodnego i spiętrzenia. Pośrodku zagrody młyńskiej znajduje się dawny dom młynarza.

Historia
Młyn powstał w 1895 roku, co wskazuje datownik zachowany w szczycie elewacji północnej, na miejscu starszego młyna papierniczego z XVIII wieku. Należał wraz z folwarkiem do majątku ziemskiego w pobliskim Rzepowie. Nieznany jest budowniczy ani właściciel obiektu (przy datowniku podano jedynie inicjały „P. M.”). Był to młyn zbożowy, przerabiający około 3 – 4 tony zboża na dobę, pierwotnie wyposażony w złożenie kamieni, następnie mlewniki walcowe.

Działał w oparciu o napęd kołowy (nasiębierny) z zaporą spiętrzającą i trzema śluzami na rzece. Oprócz przemiału zboża na mąkę, napęd wodny wykorzystywano do zasilania piły tartacznej oraz mechanizmu tłoczącego olej z ziaren roślin oleistych.

Po 1945 roku młyn został przejęty przez polskiego osadnika. W latach 50. XX wieku obiekt upaństwowiono i przyłączono do PGR-u Cieszyno, następnie przejęty przez Rolniczą Spółdzielnię Produkcyjną w Siemczynie. Działał do 1985 roku. Obecnie nieużytkowany, stanowi własność prywatną. Młyn zachował do dziś - mimo postępującego niszczenia - oryginalną konstrukcję, formę architektoniczną i detal z czasu budowy. W 2012 roku zawalone przyziemie ściany tylnej zostało na zlecenie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków tymczasowo zabezpieczone palowaniem.

Opis
Jest to obiekt trójkondygnacyjny, podpiwniczony, o prostopadłościennej, zwartej bryle, nakryty płaskim dachem dwuspadowym. Budynek wzniesiony został w konstrukcji ryglowej z wypełnieniem kwater cegłą maszynową. Drewniany szkielet tworzy regularną kratownicę, wykonaną z rytmicznie rozmieszczonych słupów, osadzonych dołem w podwalinach, górą spiętych oczepami i połączonych dwoma poziomami rygli (na trzeciej kondygnacji – jednym poziomem), a kwatery przynarożne wzmocnione są krzyżującymi się zastrzałami. Obecnie dolna część ściany tylnej wyburzona, a konstrukcja podparta jest słupami i zabezpieczona przed runięciem.

Elewacje o symetrycznych podziałach osiowych, akcentowane naturalną kolorystyką budulca i zastosowanymi elementami wystroju – ozdobnie profilowane końcówki belek stropowych, płatwi i krokwi.
W szczycie północnym umieszczono kamienne plakiety z datownikiem i inicjałami dawnego właściciela. Autentyzm obiektu podkreśla też zachowanie oryginalnych stolarek okiennych (ościeżnicowych) i drzwiowych (ramowo – płycinowych).

Zniszczone są pierwotne elementy infrastruktury wodnej młyna (śluzy, stopień, spiętrzenie), koło wodne wymontowane (przeniesione do elektrowni w Łobzie).

Zachowane jest pierwotne rozplanowanie wnętrza oraz elementy historycznego wyposażenia technicznego. Są to filary wału napędowego (w piwnicy), fragment drewnianej czyszczarki (na parterze) oraz fragmenty transmisji i odsiewacza (w obrębie drugiej i trzeciej kondygnacji). W belkowych stropach zachowały się otwory technologiczne oraz podstawy pierwotnych urządzeń.

Fotogrametria
Poniższa prezentacja "Model 3D - Młyn w Głęboczku" w technologii rzeczywistości wirtualnej i rozszerzonej wykorzystuje

zewnętrzny portal Sketchfab i ma rozmiar około 200MB.

GŁĘBOCZEK - młyn by **Biuro Dokumentacji Zabytków w Szczecinie** on **Sketchfab**

Czytaj więcej:
https://www.skansenprzydrodze.pl/gleboczek

Opracowanie tekstu:
Waldemar Witek, Kamila Wójcik, starszy kustosz BDZ,
Opracowanie modelu cyfrowego, ilustracji i filmów:
Krzysztof Tymbarski, kustosz BDZ,